

Samhällsutvecklingsförvaltningen
David Johannesson

Tekniska nämnden

Återrapportering av uppdrag att utreda möjligheten att införa mängddifferentierad vattentaxa

Ärendet

Vid tekniska nämndens sammanträde den 28 november 2024 (§ 148) väckte Kjell Rosén (MP) ett ärende om att utreda möjligheten att införa en mängddifferentierad taxa.

VA-taxan är redan idag till cirka 40 procent mängddifferentierad, det vill säga baserad på faktisk förbrukning. Förslaget syftar dock till att införa en högre taxa för så kallade överförbrukare. Förvaltningen bedömer att detta inte är genomförbart i praktiken, då det skulle kräva att man definierar en normalförbrukning för varje enskild abonnent och därefter tillämpar en högre taxa på den överskjutande volymen under vissa delar av året.

Att fastställa en sådan individuell normalförbrukning är svårt, särskilt eftersom förbrukningen kan variera över tid, exempelvis mellan olika årstider. Detta gör modellen både administrativt komplicerad och praktiskt ogenomförbar. Därtill saknas stöd i lagstiftningen för att införa en sådan konstruktion.

Förvaltningen ser ingen möjlighet att införa mängddifferentierad taxa i den form förslaget beskriver.

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden noterar utredningen och lägger den till handlingarna.

Ärendets beredning efter återremiss

Tekniska nämnden återremitterade ärendet den 22 maj 2025 (§ 63) för att ytterligare utreda förutsättningar för en mängddifferentierad vattentaxa. Samhällsutvecklingsförvaltningen har kompletterat utredningen genom att föra en dialog med kommunalförbundet Norrvatten som levererar allt dricksvatten till kommunen. Kapaciteten i Norrvattens produktionsanläggningar är den begränsande faktorn när det gäller tillgång till dricksvatten i Danderyds kommun. Norrvatten planerar en kraftig utbyggnad av sin kapacitet med byggande av ett nytt vattenreningsverk. Fram tills det nya verket är på plats kan det, under perioder då abonnenterna har en hög vattenförbrukning, uppstå bristsituationer. Norrvatten är angelägna om att kommunerna genomför åtgärder som minskar topparna i vattenförbrukningen för att säkerställa vattenleveransen till medlemskommunerna. Då det nya vattenverket är färdigställt kommer inte

Samhällsutvecklingsförvaltningen
David Johannesson

produktionskapaciteten längre vara en trång sektor och vattenbrist av den anledningen osannolik. Att genomföra en mängddifferentierad VA-taxa i den form som nämndinitiativet beskriver kräver lagändringar. I det fall lagstiftaren beslutar att införa möjligheten till en mängddifferentierad VA-taxa som den beskrivs i nämndinitiativet kommer samhällsutvecklingsförvaltningen att presentera vilka möjligheter som då finns för taxeförändringar.

Samhällsutvecklingsförvaltningens utredning

Danderyds kommun har redan en mängddifferentierad taxa. Den rörliga avgiften är cirka 40 procent av den totala taxan. Nämndinitiativet beskriver en situation där kommunen ska ta en högre taxa för de som överkonsumerar vatten. Att göra den bedömningen är i princip en omöjlig uppgift. Normalförbrukningen kan variera över året. Antag att en abonnent bor utomlands under vinterhalvåret för att sedan bo i kommunen under sommaren. Det skulle ge en överkonsumtion om förvaltningen blint skulle analysera förbrukningsstatistik. Förvaltningen skulle därför i många fall behöva göra individuella bedömningar vilket skulle leda till ett omfattande administrativt arbete. Bedömningarna torde inte accepteras av alla abonnenter med rättsliga processer som följd. Då det inte finns stöd i VA-lagstiftningen för en konstruktion lik den som nämndinitiativet beskriver, finns det en stor risk att den klagande skulle vinna framgång i dessa processer. Det finns en debatt i VA-sammanhang att genomföra taxekonstruktioner likt den för elförbrukning med varierade taxa utifrån tillgång och efterfråga. Debatten grundar sig i brist på råvatten. I Danderyds fall är råvattentillgången god, men reningskapaciteten är en begränsande faktor.

Det finns dock stora tekniska hinder för detta och lagstiftningen är inte anpassad efter dylika konstruktioner.

Samhällsutvecklingsförvaltningens bedömning

Nämndinitiativets förslag har inte stöd i lagstiftningen och skulle, om det genomfördes, ge omfattande administrativt arbete.

Samhällsutvecklingsförvaltningens bedömning är att det inte är möjligt att införa en mängddifferentierad vattentaxa i den form som nämndinitiativets förslag beskriver.

Konsekvenser för barn och unga

Samhällsutvecklingsförvaltningen har inte inför denna återrapportering genomfört en analys av hur en högre taxa för överförbrukning kan påverka barn. En sådan konstruktion kommer sannolikt att påverka barnfamiljer, och en analys kommer att genomföras om nämnden beslutar att gå vidare med förslaget.

Datum
2025-10-30**Diarienummer**
TN 2024/0802

Samhällsutvecklingsförvaltningen
David Johannesson

Ekonomiska konsekvenser

Utgångspunkten är att en VA-taxa enligt lagstiftningen alltid ska vara kostnadstäckande och täcka nödvändiga utgifter. En modell med differentierad taxa för överförbrukning kan medföra ökade kostnader för administration och risk för rättsliga prövningar.

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

David Johannesson
VA-Avfallschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Återrapportering av uppdrag att utreda möjligheten att införa mängddifferentierad vattentaxa
2. Tekniska nämndens beslut, 2025-05-22 § 63
3. Tekniska nämndens beslut, 2024-11-28 § 148
4. Tekniska nämndens beslut, 2024-10-24 § 129